

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAVOIY DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»

Navoiy davlat universiteti
o'quv ishlari bo'yicha prorektor

T.R. Choriyev T.R. Choriyev

2025_yil "30" 08

Anatomiya

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Kunduzgi bo'lim uchun)

Bilim sohasi: 1000000- Xizmatlar
Ta'lim sohasi: 1010000- Xizmat ko'rsatish sohasi
Talim yo'nalishi: 61010200-Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha)

Navoiy - 2025

Modul / FAN SILLABUSI

Tabiiy fanlar va tibbiyot fakulteti Biologiya kafedrası

61010200 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi

Fanning asosiy parametrlari

Fan nomi:	Anatomiya
Fan turi:	Maxsus fan
Fan kodi:	ANAT2305
O'quv yili:	2025-2026
Semestr:	I
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrğa ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	30
Mustaqil ta'lim	60
Haftalik auditoriya soati:	4
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – Talabalarga odam organizmi haqida umumiy tushunchalar berish va odam tanasining ichki tuzilishi ya'ni tayanch harakatlanish tizimi, muskullar, ovqat hazm qilish, nafas olish, qon aylanish, ayirish, ichki sekretsiya bezlarining tuzilishi, ularni tavsiflash, organizmdagi joylashgan o'rnini haqida ilmiy tushunchalar berishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Anatomiya (ANAT2305)
2.	Plastik anatomiya (JOQACHTI5604)
3.	Odam anatomiyasi va fiziologiyasi (OAvFI5608)

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Talabalarga odam ichki organlarining tuzilishi va a'zolarining
TN2	Odam ichki organlarining rivojlanish qonuniyatlari;
TN3	Jismoniy mashqlar va tashqi muhit omillarining odam organizmiga ta'siri;
TN4	Organlar sistemasi ularning tuzilishi, fiziologiyasi va kasalliklari.
	<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>
TN5	Odam anatomiyasi va fiziologiyasi fanidan atlas, jadvallardagi rasmlarni taniy olishi,
TN6	Fiziologik jarayonlarni tuzilishini bilish va izohlash;
TN7	Ko'krak va qorin sohasidagi organlarni ajrata olish,
TN8	Faol harakatda organizmda kechadigan proseslarni ajrata olish ko'nikmaga ega bo'ladilar;

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		
	I-semestr	Soat
M1	Kirish. Anatomiya fanining predmeti, maqsadi, vazifalari.	2
M2	Anatomiya faniga hissa qo'shgan olimlar. Anatomik atamalar.	2
M3	Tayanch va harakat sistemasi. Tana, qo'l va oyoq suyaklari.	2
M4	Suyaklarning birikishi, bo'g'imlar. Bosh skeleti va birikmalar.	2
M5	Muskul sistemasi. Gavda muskullari, qo'l oyoq muskullarining tuzilishi.	2
M6	Ichki organlar, og'iz bo'shlig'i, tishlar, qizilo'ngachning tuzilishi	2
M7	Me'da, ichaklar va me'da osti bezi, jigarning ovqat hazm qilishdagi ahamiyati.	2
M8	Nafas olish sistemasi.	2
M9	Ayirish organlar tizimi. Siydik yo'llari, pufagi va ularning tuzilishi.	2
M10	Yurak qon tomirlar tizimi. Limfa tizimi.	2
M11	Nerv tizimi haqida umumiy tushuncha. Orqa miyaning ichki va tashqi tuzilishi	2
M12	Bosh miya va uning rivojlanishi. Bosh miya nervlari. Bosh miya bo'limlari.	2
M13	Endokrin tizimining anatomiyasi	2
M14	Analizatorlar. Eshitish..	2
M15	Ko'rish analizatori. Terining tuzilishi.	2
	Jami soat	30

Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'ulot (L)		
	I-semestr	Soat
L1	Anatomiya fanini o'rganish usullari. Tadqiqot usullari. Texnika xavfsizlik qoidalari bilan tanishish.	2
L2	Suyaklarning tuzilishi, xillarini o'rganish.	2
L3	Qo'l va oyoq suyaklarining tuzilishini o'rganish.	2
L4	Miya qutisi suyaklari. Yuz suyaklari, kalla suyaklarining tuzilishi.	2
L5	Gavda muskullari, qovurg'alararo muskullari tuzilishini o'rganish.	2
L6	Hazm qilish organlarini o'rganish	2
L7	Nafas olish sistemasi organlarining tuzilishini o'rganish	2
L8	Ayirish organlari tuzilishi.	2
L9	Qon tomirlar va ularning tuzilishini o'rganish.	2
L10	Yurakning tuzilishi bilan tanishish.	2

L11	Endokrin sistemasi bezlarining xillari, tuzilishini o'rganish.	2
L12	Orqa miyaning joylashishi va tuzilishini o'rganish.	2
L13	Bosh miyaning tuzilishini o'rganish	2
L14	Analizatorlar. Ko'z soqqasini tuzilishini o'rganish.	2
L15	Eshitish organlarining tuzilishini o'rganish	2
	Jami soat	30

Mustaqil ta'lim (MT)		
I-semestr		Soat
1	Odam tanasining shakllari, suyaklarning birikishi, suyaklarning tuzilishi	4
2	Muskullarning tuzilishi, tana bosh va bo'yin muskullarining vazifasi, tuzilishi.	4
3	Nafas sistemasi organlarini tuzilishi.	4
4	Ovqat hazm qilish a'zolarining tuzilishi.	4
5	Splanxologiya asoslari	4
6	Hiqildoq tuzilishini o'rganish.	4
7	Nefronning tuzilishi.	4
8	Yurak va qon tomirlarining tuzilishi.	4
9	Taloqning tuzilishi.	4
10	Nerv sistemasi va uning tuzilishi.	4
11	Bosh miya.	4
12	Orqa miya joylashishi va tuzilishi.	4
13	Vegetativ nerv sistemasi	4
14	Ichki sekretiya bezlarining tuzilishi.	4
15	Analizatorlarning tuzilishi	4
	Jami soat	60

**Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda
qo'yidagi mezonlar tavsiya etiladi:**

61010200 - Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha tugatayotgan talaba bilim darajasini belgilovchi biologiya fanlaridan maxsus sinov o'tkaziladi. (Baholash mezoni 100 ballik tizim asosida olib borildi)

Oliy ta'lim muassasasi bitiruvchisining umumiy reytingi yoki o'zlashtirish ko'rsatkichi (o'zlashtirish tegishli ravishda 3 dan 5 bahogacha bo'lgan diapazonda ifodalanadi) aniqlanadi.

Bakalavriatda o'qish davomida eng ko'p to'planishi mumkin bo'lgan 100 ball ni (5 baho ni) tashkil etadi.

Bakalavriatni bitiruvchi Biologiya fanlardan mutaxassisligi bo'yicha bilim darajasini belgilovchi maxsus fanlardan sinov o'tkaziladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma ravishda o'tkaziladi.

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	(a'lo)	"Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlau oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
4	70-89,9	(yaxshi)	"Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
3	60-69,9	(yetarli)	"Talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
2	0-59,9	(qoniqarsiz)	"Talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas" deb topilganda

**Fanga oid asosiy darsliklar, o'quv uslubiy ma'lumotlar va internet jahon
axborot tarmog'i resurslari**

Asosiy adabiyotlar	
1.	Sagatov T.A., Mirsharapov O'.M. - Odam anatomiyasi "Tafakkur bo'stoni" Toshkent -2011
2.	Axmedov A.- Odam anatomiyasi Toshkent "Iqtisod-moliya" 2007
3.	Abdig'affor Gadayev, Utkur Mirsharapov- Odam anatomiyasi. Muharrir nashriyoti, Toshkent 2021
4.	Baxodirov F.N.. "Odam anatomiyasi". O'zbekiston.T.2006y.(INV-6403)
5.	Ahmedov A.,O'.Mirsharipov,T.Sagatov,H.Rasulov "Anatomiya I-jild"
6.	Ahmedov A.,O'.Mirsharipov,T.Sagatov,H.Rasulov "Anatomiya II-jild"

Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	L.S.Kuchkarova,Sh.Q.Qurbonov-Ovqat hazm qilish va ovqatlanish fiziologiyasi "Sano-standart" Toshkent-2013
2.	Adolf Faller., Michael Schuenke-The Human Body - "An Introduction to Structure and Function" ThiemeStuttgart· New Yorkhttp://www.bestmedbook.com/2004
3.	The Right Start to a Healthy Life. Contact : i.stegeman @eurohealthnet.eu, c.costongs @eurohealtnet.eu EuroHealthNet, Rue de la Loi 67, 1040 Brussels, Belgium.
4.	Сапин М.Р., Нкитюк Д.Б., Ревазов Д.С. Анатомия человека, 2001 г., М.: Медицина. 640 стр.
5.	*Успенская Ю.А. Нормальная физиология человека. Учебное пособие. Успенская Ю.А.ю Красноярский государственный аграрный университет. Кроснаярск. 2022, 414 с.
6.	*Агаджян Н.А. Нормальная физиология. Учебник. М.МИА. 2012,576 с.
7.	*Ткаченко Б.И. Изд.во. Медицина. 2005. 928с.
8.	*Шмидт Р., Тевс Г., Ульмер Х.Ф Физиология человека (в 3-х томах) Москва Изд-в«Мир 2005 г.
9.	*O. Human Anatomy and Physiology. Nega Assefa Alemaya University Yosief Tsige Jimma University.In collaboration with the Ethiopia Public Health Training Initiative, The Carter Center, the Ethiopia Ministry of Health, and the Ethiopia Ministry of Education 2003

10.	Elaine N Marieb, Katja N. Hoehn Human Anatomy and Physiology (12th Global Edition). US. Pearson 2023.
-----	---

Axborot manbaalari	
1.	www.tdpu.uz
2.	www.pedagog.uz
3.	www.ziyonet.uz
4.	https://www.zygotebody.com/
5.	https://meduniver.com/Medical/Physiology/
6.	* https://bio.msu.ru/study/bachelor_course/
7.	* https://djvu.online/file/fu5jshcBGhP4Z
	Izoh: * belgisi bilan yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida takomillashtirilgan mavzular va yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari adabiyotlari belgilangan.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	G.V.Sharapova-Navoiy davlat universiteti "Biologiya" kafedrasida v.b.dotsenti, pedagogika fanlari falsafa doktori.
E-mail:	gulnozavalentinovna@gmail.com
Tashkilot:	Navoiy davlat universiteti
Taqrizchilar:	Ilyasov A.S Navoiy innovatsiyalar universiteti "Aniq, texnika va tabiiy fanlar" kafedrasida professori, biologiya fanlari doktori. D.Yu.Jo'rayeva-Navoiy davlat universiteti biologiya kafedrasida katta o'qituvchisi (PhD)

Mazkur sillabus universitet Kengashining 2025 yil 30 08 dagi 1 sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus Biologiya kafedrasining 2025 yil 26 08 dagi 1 sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Akademik faoliyatni rivojlantirish

departamenti direktori:

dots.G'.A.Normurodov

Fakultet dekani

p.f.f.d (PhD) M.X.Shamuratov

Kafedra mudiri

prof.A.J.Kushakov

Tuzuvchilar

dots. v.b G.V.Sharapova

N.T.Xalimova

X.B.Shomurotova

№ 2025/1.05